

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 4/1999 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2000

Till statsutskottet

INLEDNING

Remiss

Social- och hälsovårdsutskottet har beslutat lämna utlåtande i enlighet med 18 a § 3 mom. arbetsordningen för riksdagen.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Aino-Inkeri Hansson, finanssekreterare Juha Mynttinen, äldre regeringssekreterare Anja Kairisalo, konsultative tjänstemannen Martti Rissanen och planeringssekreterare Arto Salmela, social- och hälsovårdsministeriet
- generalsekreterare Heidi Paatero, Delegationen för rehabiliteringsärenden
- budgetrådet Raija Koskinen, finansministeriet

- direktör Arvo Jäppinen, undervisningsministeriet
- utvecklingschef Mirjami Airaksinen, Folkpensionsanstalten
- direktör Mirja Saari, Folkpensionsanstaltens lokalbyrå i Tammerfors
- sjukvårdschef Jorma Back, social- och hälsovårdschef Tuula Taskula och sakkunniga Sirkka-Liisa Karhunen, Finlands Kommunförbund
- sjukhusdirektör Arvo Relander och chefläkare Pekka Karma, Helsingfors universitetscentralsjukhus
- projektchef Raija Hukkamäki, Föreningen för Mental Hälsa i Finland
- projektplanerare Teija Leminen, Centralförbundet för de gamlas väl
- ordförande Tapio Liinamaa, Suomalaiset Kuntoutuslaitokset ry.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Statens ersättning till hälso- och sjukvårdsenheter för kostnaderna för läkar- och tandläkarutbildning

Med stöd av 47 § lagen om specialiserad sjukvård betalar staten ersättning för kostnaderna för hälsovetenskaplig forskning. Som hälsovetenskaplig forskning betraktas medicinsk, odonto-

logisk, omvårdnadsvetenskaplig och hälsoekonomisk forskning.

I budgetpropositionen för 2000 föreslår regeringen ett anslag på 293 200 000 mark under momentet 33.32.32. Detta är en minskning med 66 800 000 mark jämfört med anslaget 1999 och bokslutet för 1998.

I sitt program säger regeringen Paavo Lipponen II bland annat att regeringen inom olika po-

litikområden skall säkerställa fortsatt kompetens i samhället och innovationssystemens funktion. Samtidigt har man ambitionen att göra den finländska forskningsmiljön mer konkurrenskraftig internationellt sett. Finansieringen med offentliga medel av det finländska innovationssystemet kommer att förbättras så att högkvalitativ innovativ forskning stärks oavsett vetenskaps- eller konstgren.

Social- och hälsovårdsutskottet anser hälsovetenskaplig forskning vara ett viktigt led i den samhälleliga, vetenskapliga och forskningsmässiga utvecklingen. Finland ligger i topp eller nära toppen inom många sektorer i den hälsovetenskapliga forskningen. Genom hälsovetenskaplig forskning har Finland också lyckats ta fram produktion med betydelse för välfärden mellan forskningsinstitut, industrin och universiteten.

Riksdagen behandlar för närvarande proposition RP 81/1999 rd, som innefattar preciserande bestämmelser om ersättningar för kostnaderna för hälsovetenskaplig forskning vid andra enheter än universitetssjukhusen. Tack vare ändringen kan den hälsovetenskapliga forskningen få återverkningar i hela landet och utanför universitetsorterna. Detta är ett viktigt led i reformen och den får inte äventyras på grund av otillräckliga anslag.

Forskningsanslaget är också nära kopplat till specialiseringsutbildningen för läkare. Då avsikten är att styra mer forskningsanslag också till andra hälso- och sjukvårdsenheter än universitetssjukhusen stöder forskningen specialiseringsutbildningen för läkare också i andra delar av landet och medverkar därmed till att specialister etablerar sig jämnare över hela landet än nu. På sikt har forskningen också betydelse när det gäller att bekämpa bristen på specialister, ett problem som redan nu är påtagligt inom flera specialiteter.

På grundval av det ovan relaterade föreslår social- och hälsovårdsutskottet att statens ersättning till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning i enlighet med lagen om specialiserad sjukvård höjs till samma nivå som den låg på 1999. De extra anslagen kan enligt utskottets uppfatt-

ning komma från de medel som avsätts för forskning med stöd av den punkt i regeringsprogrammet, där regeringen förutsätter att staten och den privata sektorn med gemensamma ansträngningar säkerställer att den samlade satsningen på forskning och utveckling skall ligga på åtminstone samma nivå som för närvarande.

Statsandel till kommunerna för social- och hälsovårdsservicens anläggningskostnader

Enligt förklaringen till moment 33.32.31 Statsandel till kommunerna för social- och hälsovårdsservicens anläggningskostnader i budgetpropositionen kommer systemet med social- och hälsovårdsservicens anläggningsprojekt att revideras stegvis från och med 2000. Riksdagen behandlar för närvarande proposition RP 79/1999 rd, som är den första etappen i den stegvisa reformen.

Enligt motiveringen till anslaget skall systemet totalrevideras fram till 2003. Våren 2000 skall regeringen enligt planerna lämna en proposition med förslag till lagändringar i den andra etappen.

De nuvarande anslagen för anläggningsprojekt räcker enligt utskottets uppfattning inte ens till för att genomföra projekten i motiveringen. När resurserna för underhåll och ombyggnad är otillräckliga förfaller byggnaderna samtidigt som alla nödvändiga funktionella reformer inte kan genomföras och adekvat teknik inte tas i bruk. Därför måste reformerna av finansieringen av anläggningsprojekt bygga på omfattande och omsorgsfull beredning. Målet bör vara att statsandelsreformerna genomförs samtidigt inom alla förvaltningar.

Social- och hälsovårdsutskottet har för avsikt att i samband med proposition RP 79/1999 rd lägga fram närmare synpunkter på statsandelarna för social- och hälsovårdsservicens anläggningskostnader och hur de borde utvecklas. Det är enligt utskottet viktigt att statsutskottet vid behandlingen av budgeten för 2000 direkt säger ut att synpunkterna i budgetpropositionen inte nödvändigtvis behöver utgöra grunden för statsandelsreformen.

Behovsprövad rehabilitering

Under moment 33.18.60 i budgetpropositionen för 2000 anges att Folkpensionsanstalten får använda högst 481 miljoner mark av medlen i sjukförsäkringsfonden till kostnader för behovsprövad rehabilitering. Beloppet är 10 miljoner mark större än anslaget för i år. Højningen motsvarar indexjusteringen. Vid behandlingen av statsrådets rehabiliteringsredogörelse (SRR 1/1998 rd) uttalade sig riksdagen utifrån social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 37/1998 rd om rehabiliteringen och utvecklingen av den. Riksdagen framhöll då särskilt betydelsen av rehabilitering vid missbruk och psykiska problem inbegripet barnpsykiatrisk vård och rehabilitering samt rehabilitering av äldre. I detta sammanhang lyfte utskottet också fram verksamhet i syfte att bevara arbetstagarnas arbetsförmåga och annan rehabilitering, särskilt aktiviteter som ligger nära rehabilitering i förebyggande syfte.

Rehabiliteringsanslagen spelar en stor roll för åtminstone två projekt med stor betydelse för regeringens handlingspolitik. Med hjälp av tidig rehabilitering och förebyggande rehabilitering ges människor bättre möjligheter att orka med sitt arbete samtidigt som ambitionen att höja pensioneringsåldern främjas. Förebyggande rehabilitering är också en betydande faktor när det gäller att dämpa kostnadsökningen inom hälso- och sjukvården. Rehabilitering både vid missbruksproblem och psykiska problem ger bättre förutsättningar för samhället att undanröja många av orsakerna till invalidpension. Den bristande psykiatriska rehabiliteringen för barn kan betyda att kostnaderna för institutionsvård ökar mångdubbelt, likaså många andra samhälleliga kostnader. Med rehabilitering för äldre och

handikappade kan samhället förebygga andra kostnader i och med att dessa grupper får bättre möjligheter att bo kvar hemma.

Av de orsaker som nämns ovan finner social- och hälsovårdsutskottet det viktigt att det avsätts adekvata medel för behovsprövad rehabilitering i statsbudgeten. Utskottet föreslår att Folkpensionsanstaltens anslag för behovsprövad rehabilitering under moment 33.18.60 höjs med 20 miljoner mark. De nödvändiga medlen kan enligt utskottets uppfattning beaktas i intäkterna från sjukförsäkringsavgiften.

Utlåtande

På grundval av det ovanstående anför social- och hälsovårdsutskottet vördsamt som sitt utlåtande

att anslaget i budgeten för 2000 under moment 33.32.32 Statlig ersättning till hälso- och sjukvårdsenheter för forskningsverksamhet enligt lagen om specialiserad sjukvård skall uppgå till 360 000 000 mark,

att det i motiveringen till moment 33.32.31 Statsandel till kommunerna för social- och hälsovårdsservicens anläggningskostnader framhålls att synpunkterna i budgetpropositionen inte nödvändigtvis utgör grunden för statsandelsreformen och

att högst 501 000 000 mark enligt moment 33.18.60 får användas till Folkpensionsanstaltens behovsprövade rehabilitering.

Helsingfors den 7 oktober 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Merikukka Forsius /gröna
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent
Valto Koski /sd
Marjaana Koskinen /sd

Pehr Löw /sv
Päivi Räsänen /fkf
Sari Sarkomaa /saml
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst
Raija Vahasalo /saml
suppl. Anne Huotari /vänst (delvis).